

[Rasmus Hansen.]

vil, den Retsopfattelse, som forkastes i en Række andre Lande. Saneringsudvalget har derfor begrænset sig til at sige, at mere stemmende med dansk Retsopfattelse vilde det formentlig være, at Ejendommens Værdi fastsættes uden Hensyn til en Overpris paa Grund af dens Udnyttelse til illegale Formaal, og saaledes at Ansættelsen kommer til at svare til det Beløb, Ejendommen maa antages at ville udbringe i Handel og Vandel efter fornøden Istandsættelse, men med Fradrag af anslaaede Udgifter til en saadan Istandsættelse.

Jeg skal ikke her komme nærmere ind paa dette meget vigtige Punkt, Kardinalpunktet i hele Saneringen, som man har kaldt det, idet vi jo nok faar Lejlighed til at drøfte det i et Udvalg. Derimod vil jeg gerne benytte Lejligheden til her fra Tingets Talerstol at takke Saneringsudvalgets Medlemmer for det fortræffelige Materiale, der er indsamlet og bearbejdet. Det har, haaber jeg, ikke været muligt for noget Medlem af Tinget at læse det igennem uden Sindsbevægelse.

Navnlig er der to Oplysninger, som maa gøre et dybt Indtryk, tror jeg da, paa alle Tingets Medlemmer. Jeg tænker her for det første paa den kyniske Byggespekulation, som er foregaaet paa Vesterbro og Nørrebro i København efter Midten af forrige Aarhundrede; og som er af en saadan Art, at det nedsatte Saneringsudvalg maa fastslaa, at — jeg beder om Formandens Tilladelse til at citere en enkelt Linie — „disse Kvarterer, hvad selve Bygningerne angaar, er fuldt saa trøstesløse som Slumkvarterer i andre Lande“.

Denne Skamplet paa vort Samfund fra svundne Dages Boligpolitik har desværre som Sidestykke en Skamplet, som skyldes vore Dages Spekulanter i gamle Ejendomme, nemlig Aager, Lejeaager med Københavns allerusleste Lejligheder. Det nedsatte Udvalgs Undersøgelser har afsløret, at denne uhyggelige Lejeaager, eller noget i Retning af Lejeaager, som Udvalget forsigtigt udtrykker sig, ikke alene forekommer i Adelgade- og Borgergadekvarteret her i København, men ogsaa, om end i mindre Grad, paa Nørrebro og Vesterbro, og i Forslagets § 20 er der i den Anledning givet de kommunale Myndigheder Mulighed for at stille Krav om, at Personer, der er under egentlig offentlig Forsorg, og som betaler en i Forhold til det udelejes Værdi urimelig høj Leje, skal flytte til en anden Lejlighed.

Jeg kunde tænke mig, at vi i et Udvalg

fik en Drøftelse med Ministeren om denne Paragraf, om hele Spørgsmaalet om den paa pegede Aager med de usleste Lejligheder. Der findes jo i Huslejeloven Bestemmelser, som gør det muligt for Lejere at faa Lejeaager paadømt ved Boligretten, men om den i økonomisk Henseende daarlignst stillede Del af Befolkningen og den, skal vi sige, ikke særlig godt stillede Del af Befolkningen er i Stand til selv at udnytte disse Bestemmelser, er dog maaske et Spørgsmaal, og jeg henstiller derfor til den højtærede Indenrigsministers Overvejelse, om der ikke kan findes en eller anden Form, hvorunder det i Forslaget foreslaaede Boligtilsyn kan lade formodet Lejeaager prøve ved Retten. Saneringsudvalget dokumenterer ved Tal, hvor urimelig høj Huslejen er pr. m² for de usleste og mindste Lejligheder, og dette Materiale suppleres af de Undersøgelser, hvorom der berettes i det københavnske Boligtilsyns sidste Aarsberetning. Indenrigsministeren var inde paa Spørgsmaalet ved Forelæggelsen af Saneringsforslaget og pegede da paa, at 36 pCt. af 1 Værelses Lejlighederne i Adelgade- og Borgergadekvarteret i København kostede 12 Kr. eller derover pr. m² i aarlig Leje. En Femtedel af disse 36 pCt. kostede 16 Kr. pr. m² eller mere, medens den gennemsnitlige Husleje pr. m² for 1 Værelses Lejligheder uden Bad og Centralvarme, opført saa sent som i 1935, kun var 11 Kr. Chefen for det københavnske Boligtilsyn, Overingeniør Dr. Holger Schmidt, som har været Medlem af Saneringsudvalget, karakteriserede for kort Tid siden hele dette Forhold drastisk ved at sige, at beregner man den Leje, der betales af de mindre bemidlede i Husleje pr. m³, saa vil man finde, at der end ikke i de største og bedst udstyrede Herskabslejligheder betales saa høj en Husleje pr. m³ som i Slumlejlighederne her i København. Dette Forhold er — det vil formentlig alle erkende — ganske overordentlig alvorligt, og det bliver ikke mindre alvorligt og mindre udæskende over for Befolkningen i Almindelighed, naar man tager i Betragtning, hvad Stat og Kommune nu i en Aarrække af sundhedsmæssige og andre samfundsmæssige Grunde har fundet det rimeligt og naturligt at ofre paa Tilvejebringelsen af bedre Boligforhold for Befolkningen.

Af de Undersøgelser, som er offentliggjort i det københavnske Boligtilsyns sidste Aarsberetning, kan det ses, at i 219 gennemgaaede 1 Værelses Slumlejligheder var Huslejen helt oppe paa 7 Kr. 20 Øre